

ΣΥΛΛΑΒΙΚΑ ΚΑΙ ΙΔΕΟΓΡΑΜΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΝ ΜΙΝΩΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ 2000-1200 Π.Χ

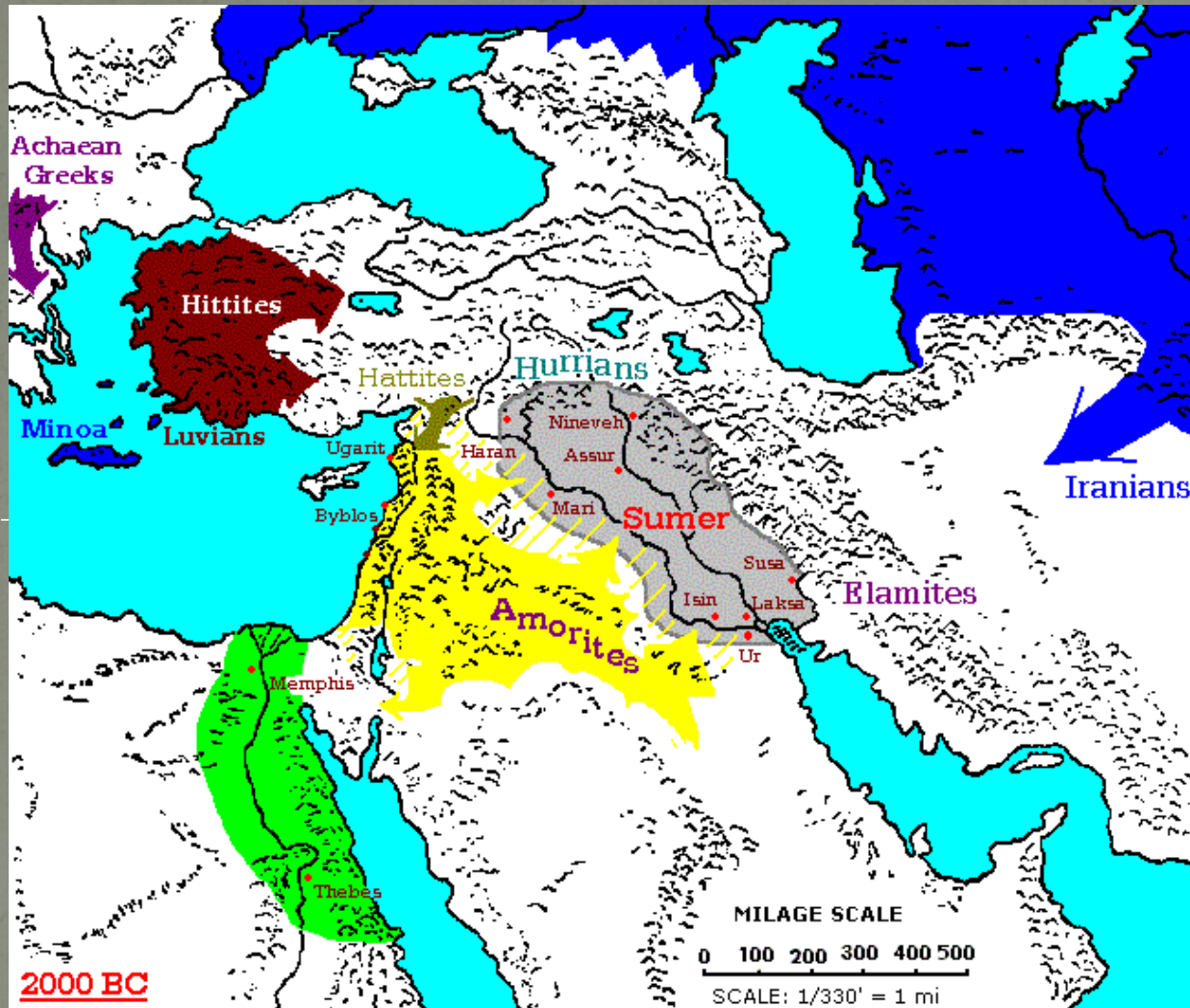

Πινακίδα διαχειριστικού περιεχομένου Γραμμικού συστήματος Β. Αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου.

Βασικά ζητήματα:

- 1) Ποία είναι τα συστήματα γραφής στην Κρήτη;
 - 2) Πότε εμφανίζονται;
 - 3) Τι πραγματεύονται;
 - 4) Ποιός είναι ο ρόλος τους στη κοινωνία , την οικονομία και την διοίκηση;
 - 5) Ποιες οι διαφορές και ποιες οι ομοιότητες μεταξύ τους;
 - 6) Ποιος είναι ο ρόλος του ανθρώπου μέσα στις γραφές;
 - 7) Πότε και γιατί εξαφανίζονται;
 - 8) Ποια είναι τα πιο σημαντικά ονόματα στην προσπάθεια αποκρυπτογράφησης?
-

Προσπάθειες προανατολισμού

Οι Μινωίτες και οι γείτονες τους κατά την 2^η χιλιετία π.Χ

Σήμερα έχει αποκλειστεί το ενδεχόμενο η Κρητική γλώσσα (έως και την χρήση της Γραμμικής γραφής Β) και γραφή να είναι ινδοευρωπαϊκή ή αφροασιατική.

Υποστηρίζεται η άποψη πως η γλώσσα (και ίσως γραφή) στην Κρήτη αναπτυσσόταν αυτόνομα για αρκετές χιλιετίες έως την επίδραση που εύλογα προήλθε από μία μεγάλη μετανάστευση το 6500 π.Χ.

Οι μεταναστεύσεις συνεχίστηκαν στην περιοχή της Κρήτης κατά την περίοδο της Τελικής Νεολιθικής και της Πρωτο-Μινωικής Ι φάσης (3000-2800 π.Χ.), από το δυτικό και βορειοδυτικό κομμάτι της Ανατολίας.

Έτσι κατά την περίοδο της χρήσης των γραφών ο προφορικός λόγος θα πρέπει να έχει πολλές γλωσσολογικές διαστάσεις.

Παρά αυτές τις διαφωνίες η χρήση της γραφής συγκεντρώνεται γύρω από μία «κοινή» που να εξυπηρετεί τουλάχιστον οικονομικούς και θρησκευτικούς παράγοντες.

Πολλοί είναι εκείνοι που προσπαθούν να βρουν ετυμολογικές ακολουθίες ανάμεσα στις Κρητικές Γραφές και των γειτονικών τους λαών (Λούβιων , Χαιτταίων κ.α.)

«Κρητική Ιερογλυφική» ή αλλιώς «Κρητική Εικονογραφική» (2000-1700 π.Χ.)

Πάνω : Πήλινο πλακίδιο με σημεία και αριθμούς της Κρητικής Ιερογλυφικής από το Ανάκτορο της Κνωσού ,
1750-1700 π.χ.

Κάτω : Πήλινη πινακίδα Κρητικής Ιερογλυφικής με πιθανή αναφορά σε διανομή αγροτικών προϊόντων. Ιερό
Κάτω Σύμης, 1750-1700 π.χ.

Ο ορισμός «ιερογλυφικά» υιοθετήθηκε από τον Sir Arthur Evans λόγω της ομοιότητας της γραφής με τα Αιγυπτιακά ιερογλυφικά.

Η γραφή παραμένει άγνωστη έως σήμερα . Οι απόψεις δίστανται. Κάποιοι υποστηρίζουν πως πρόκειται για λογογραφική γραφή , ενώ άλλοι πως έχουμε μια συλλαβική γραφή.

Έχουν καταγραφεί και αναγνωριστεί 1000 περίπου σημεία Κρητικών «Ιερογλυφικών» σε 350 περίπου ενεπίγραφα αντικείμενα.

Τα περισσότερα ενεπίγραφα αντικείμενα προέρχονται από το ανάκτορο στα Μάλια, το ανάκτορο στον Πετρά Σητείας, από την δυτική πτέρυγα του ανακτόρου της Κνωσού και την Φαιστό.

Όπως και σε υπαίθρια ιερά : Σπήλαιο Ψυχρού, Βρύσινα , Παλαίκαстро κ.α.

Έχει διοικητικό –γραφειοκρατικό χαρακτήρα αλλά και λατρευτικό , γεγονός που φανερώνεται από μία ενεπίγραφη τράπεζα προσφορών από τα Μάλια.

Συναντάται σε Πινακίδες (αν και όχι σε μεγάλο βαθμό) , ράβδους , διάτρητα πλακίδια , κρεμαστές ετικέτες , σφραγίσματα σε ημιπολύτιμους λίθους (ορεία κρύσταλλος , αμέθυστος , ίασπις) , στρογγυλά ενσφράγιστα δισκία , ελεφαντόδοντο.

Εμφάνιση της ανθρώπινης μορφής .Είναι δύσκολο να διατυπωθεί ο ρόλος του και αν οι γραφές προσδιορίζουν ονόματα, ιδιότητες, κοινωνικές ομάδες κ.ο.κ.

Εμφάνιση ζώων και αντικειμένων. Όπως για παράδειγμα η κεφαλή γάτας , ζώο το οποίο φαίνεται να έχει αποτροπαϊκό σύνθημα.

Πρισματική σφραγίδα με επιγραφή της Κρητικής Ιερογλυφικής. (1800-1700 π.Χ.)

Οι περισσότερες επιγραφές είναι αποσπασματικές (2-3 σημείων) και λακωνικές. Χρειάζονται πολλά ακόμα ευρήματα Κρητικών «ιερογλυφικών» , για να υπάρξει κάποια αξιοσημείωτη πρόοδος.

Η κρητική «ιερογλυφική» αναπτύσσεται στο διάστημα της MM II και MM III παράλληλα με την Γραμμική γραφή Α. Τελικώς εγκαταλείπεται λόγω –μάλλον- της δυσκολίας που υπήρχε στην απομνημόνευση των ιδεογραφικών χαρακτήρων που δεν ικανοποιούσαν τις ανάγκες των καταγραφών.

Οι σημαντικότερες προσπάθειες μέχρι σήμερα για την αποκωδικοποίηση της Κρητικής ιερογλυφικής αποδίδονται στους Louis Godart, J.P. Olivier , και Benon Zbigniew Szalek.

standard list of CH signs is shown in the following figure:

<i>Syllabograms</i>									
001		030		060		090		*172	
002		031		061		091		*173	
003		032		062		092		*174	
004		033		063		093		*175	
005		034		064		094		*176	
006		035		065		095		*177	
007		036		066		096		*178	
008		037		067		<i>Logograms</i>		*179	
009		038		068		*151		*180	
010		039		069		*152		*181	
011		040		070		*153		*182	
012		041		071		*154		<i>Klasmatograms</i>	
013		042		072		*155		301	
014		043		073		*156		302	
015		044		074		*157		303	
016		045		075		*158		304	
017		046		076		*159		305	
018		047		077		*159 _{alt}		306	
019		048		078		*160		307	
020		049		079		*161		308	
021		050		080		*162		309	
022		051		081		*163		<i>Arithmograms</i>	
023		052		082		*164		1	
024		053		083		*165		10	
025		054		084		*166		100	
026		055		085		*167		1000	
027		056		086		*168		<i>Stiktograms</i>	
028		057		087		*169		×	
029		058		088		*170			
		059		089		*171			

FIGURE 98. Cretan Hieroglyphic sign list⁸⁵⁹

Λίστα σημείων των ιερογλυφικών της Κρήτης

Γραμμική γραφή Α (1850-1450 π.Χ.)

Η γραφή αυτή ονομάστηκε «γραμμική» πάλι από τον Sir Arthur Evans, λόγω των πιο γραμμικών της σημείων σε σχέση με την εικονογραφική αναπαράσταση των «ιερογλυφικών».

Χρησιμοποιείται από την MM II περίοδο έως τα μέσα της YM II περιόδου. Έχουν αναγνωριστεί περίπου 7.500 σημεία πάνω σε 1.450 περίπου ενεπίγραφα αντικείμενα, από τα οποία τα 9/10 αντικείμενα αφορούν πήλινες πινακίδες, σφραγίδες, δίσκους διοικητικού περιεχομένου, ενώ το 1/10 μόλις αφορά ενεπίγραφους λίθους –κυρίως- και αγγεία, ενώ πολύ μικρή αναλογία αντιστοιχεί σε μεταλλικά αντικείμενα (χρυσό, χαλκό, άργυρο).

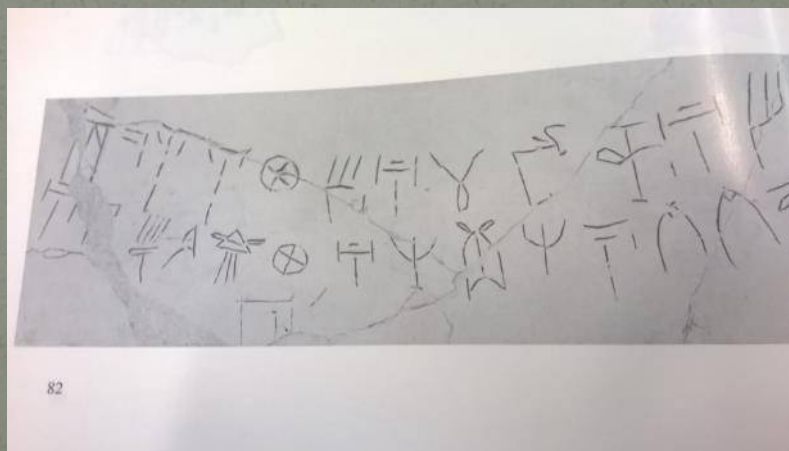

Χρυσό δαχτυλίδι ενεπίγραφο σε Γραμμική Α που εναποτέθηκε ως κτέρισμα σε ηγετικό τάφο. Μαυρόσπηλιο Κνωσού, 1600-1450 π.Χ.

Το μεγαλύτερο μέρος των επιγραφών βρέθηκαν στην Αγία Τριάδα αλλά και σε άλλες θέσεις: Ζάκρος, Φαιστός, Τυλισσός, Αρχάνες, στο ιερό κορυφής Πετσοφά, Στο ιερό κορυφής Γιούχτα, Κάτω Σύμη Βιάννου στο νομό Ηρακλείου κ.α.

Πινακίδες Γραμμικής Α, in situ, του αρχειοφυλάκιου της Οικίας Α της Δυτικής πτέρυγας του ανακτόρου της Ζάκρου.

σχεδιαστική αναπαράσταση ενεπίγραφου πίθου, Ζάκρος. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου.

Το αρχείο των πινακίδων από την Αγία Τριάδα (τις οποίες έφερε στο φως η ανασκαφή του Halbherr), που όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί το μεγαλύτερο αρχείο, διαχειρίζεται αρχικά ο J. Bennet, ο οποίος βοηθά στη συγκόλλησή τους στην φωτογράφιση και τη σχεδίαση.

Η δημοσίευσή τους γίνεται από τον Pugliese Caratteli στα μέσα του προηγούμενου αιώνα.

Τις πινακίδες αυτές διαπραγματεύονται έργα του W. C. Brice , L. Godart , J.-P. Olivier.

Η γραφή διαβάζεται από τα αριστερά προς τα δεξιά, αλλά σε μερικές περιπτώσεις και βουστροφηδόν (σπανιότερα).

Έχουμε καταλόγους για διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, γεωργικά-κτηνοτροφικά στοιχεία, υφάσματα, σκεύη, ζώα, μοτίβο το οποίο ακολουθείται και από τη Γραμμική γραφή Β μεταγενέστερα.

Οι ιδεογραφικοί χαρακτήρες οι οποίοι σημειώνονται μοιάζουν κατά πολύ αυτούς τις γραμμικής Β. Το μετρικό σύστημα είναι επίσης σχεδόν πανομοιότυπο.

Πήλινη πινακίδα γραμμικής Α. Μάλια, 1700-1600 π.Χ.

Πέρα από τον διοικητικό τους πρόσημο έχουν βέβαια και λατρευτικό σκοπό.

Ενεπίγραφα αντικείμενα Γραμμικής Α έχουμε και από αλλού : Κύθηρα , Θήρα , Κέα , Μυκήνες , Τίρυνς , Άργος , Μίλητος , Ανατολή κ.α.

Η ταυτόχρονη χρήση τόσο της Κρητικής «Ιερογλυφικής» , όσο και της Γραμμικής Α μας βάζει σε υποψίες για δύο διαφορετικά γραφειοκρατικά συστήματα , δύο διαφορετικές διαλέκτους ή δύο διαφορετικές μεταξύ τους γλώσσες. Αυτό μπορεί να συμβαίνει π.χ. για εμπορικούς σκοπούς με άλλους πολιτισμούς ή διότι στην Κρήτη ζούνε παράλληλα ένας ή και περισσότεροι πολιτισμοί (πέραν του Μινωικού).

Δύο μεγάλοι γλωσσολόγοι , οι J. Chadwick και Y. Duhaux , προτείνουν πως η γλώσσα πίσω από τη Γραμμική Α ανήκει σε μία εξαφανισμένη σήμερα γλωσσική οικογένεια χωρίς να υπάρχει κάποια συγγενική γραφή. Υπό αυτό το πρίσμα η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Α απομακρύνεται. Με την θεωρία αυτή συμφωνεί και ο B. Davis.

Οι L. Godart και P.J. Hooker ήταν οι πρώτοι οι οποίοι προσπάθησαν να «ξεκλειδώσουν» το αίνιγμα της αποκρυπτογράφησης της Γραμμικής γραφής Α συνδέοντας την με σημεία από την μεταγενέστερη και αποκρυπτογραφημένη – στο μεγαλύτερό της μέρος- Γραμμική Β (συνδυαστική μέθοδος).

Σημαντικότερη, ωστόσο, θα πρέπει να θεωρείται η συμβολή του γερμανού γλωσσολόγου Yves Duhoux , ο οποίος έχει αποδώσει σήμερα μερικά σημεία της Γραμμικής Α ελέγχοντας την συχνότητα με την οποία αποδίδονται με αρκετή ευκρίνεια και απολαμβάνει την αποδοχή μεγάλου μέρους του επιστημονικού κόσμου.

IV.5.1. Verifications of phonetic values

Hooker and Godart were the first to attempt to confirm the phonetic values of LA signs by comparing LA/LB pairs,¹⁰⁸¹ but perhaps the most rigorous analysis is by Duhoux.¹⁰⁸² He attempts to verify the values of LA signs through the use of several contextual tests, taking into account (for example) alternations within LA itself, and the frequencies with which the supposed vowel-signs occur. His results are shown below. Signs whose values remain unconfirmed are shown in gray; signs whose values are confirmed through one contextual test are shown in black; and signs whose values are confirmed through more than one contextual test are shown in black with gray highlighting:

	-	D	J	K	M	N	P	Q	R	S	T	W	Z	A ₂	P ₂	R ₂	T ₂
A	⌈	⌈	⊠	⊕	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈		⌈	⌈	⌈
E	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈		⌈	⌈	⌈	⌈						
I	⌈	⌈		⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈			⌈		
O	⌈			⌈			⌈		⌈		⌈						
U	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈		⌈	⌈	⌈		⌈	⌈	⌈		

FIGURE 111. Verification of phonetic values of LA signs¹⁰⁸³

Υ. Duhoux : Απόδοση φωνητικών αξιών σε σημεία της Γραμμικής γραφής Α

Λίθινα ενεπίγραφα αντικείμενα Γραμμικής Α

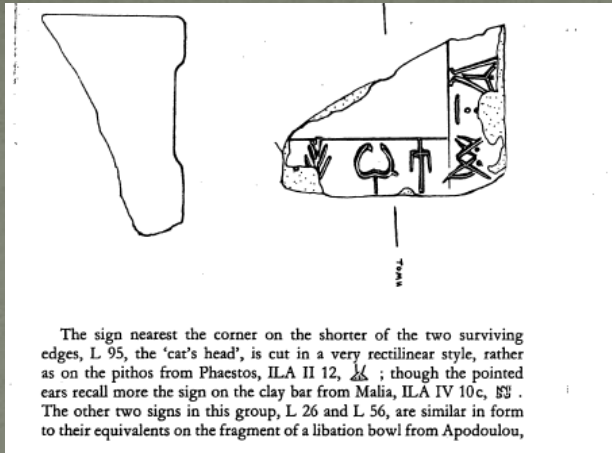

Μαρμάρινο ενεπίγραφο κοχλιάριο (ladle) από την περιοχή του Τρούλου, Αρχάνες. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου.

Τα ενεπίγραφα αυτά αντικείμενα συναντώνται ιδιαίτερα στα ιερά κορυφής, ενώ (καθώς και το ανεπίγραφο context τους) σχετίζονται με θυσίες ζώων, με το προσάναμμα της φωτιάς, τα κοινά γεύματα, τις γιορτές και την κατάθεση αφιερωμάτων. Οι Μινωίτες επισκέπτονται αυτά τα ιερά προσδοκώντας επιβίωση, ανάπτυξη, ευημερία. Οι γιορτές φαίνεται πως σχετίζονται με τη επιθυμία για γονιμότητα του εδάφους, την αποτελεσματικότητα του κυνηγιού, την δίψα για νίκη στις εχθροπραξίες και τον αθλητισμό (;), την ενηλικίωση των παιδιών.

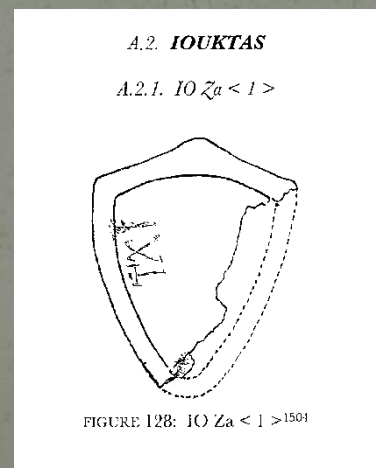
Τα ενεπίγραφα, λίθινα αντικείμενα ανήκουν σε δύο κατηγορίες: Τις τράπεζες σπονδών (Libation tables) και τα λεγόμενα «κοχλιάρια» (Ladles).

Τράπεζες σπονδών: Έχουν το σχήμα ανεστραμμένης πυραμίδας στις περισσότερες των περιπτώσεων και σχετίζονται με την προσφορά υγρών (σπονδές). Συναντώνται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα στα ιερά κορυφής.

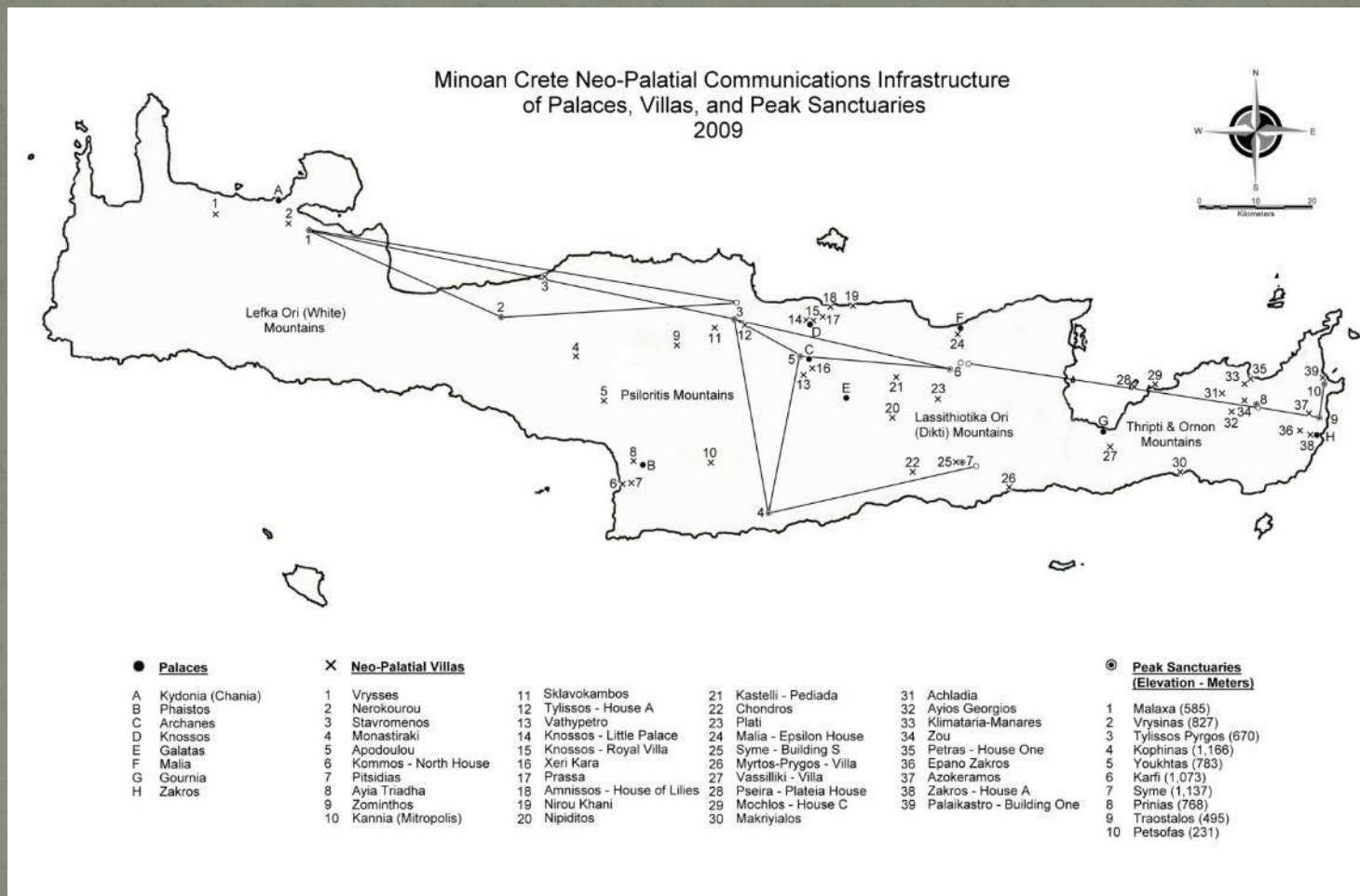
Η γωνία μίας τράπεζας σπονδών από τον Βρύσινα με Γραμμική Α. 1750-1500 π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου.

Κοχλιάρια: Λόγω της συχνής τους παρουσίας δίπλα σε αφιερώματα, αλλά και λόγω της κοιλότητας που παρουσιάζουν στο στόμιο τους, θεωρείται σχεδόν βέβαιο πως τα χρησιμοποιούσαν για να χύνουν υγρά (σπονδές). Δεν συναντώνται ωστόσο μόνο στα ιερά κορυφής.

Ενεπίγραφο κοχλιάριο από το ιερό κορυφής του Γιούχτα Γραμμικής Α. 1750-1500 π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου.

Ο αριθμός των κοχλιαρίων και των τραπεζών σπονδής πέφτει δραματικά κατά την Νεοανακτορική περίοδο, γεγονός που αντανακλά πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές αλλαγές

Ιερά κορυφής , επικοινωνία (sightline) και ενεπίγραφα λίθινα αντικείμενα

Γραμμική Γραφή Β (1400-1200 π.Χ.)

Η Γραφή δημιουργείται από τους Μυκηναίους της ηπειρωτικής χώρας, βασίζεται εν πολλοίς στη Γραμμική γραφή Α (και στην Ιερογλυφική εν μέρει) και έχει διοικητικό καθαρά χαρακτήρα. Πρόκειται για την πρώτη ελληνική γραφή που καταγράφει μια αρχαϊκή μορφή της ελληνικής γλώσσας.

Κυρίως συναντάται σε πήλινες πινακίδες. Έτσι έχουμε πάνω από 1.000 από την Πύλο και 4.000 από την Κνωσό. Μερικές εκατοντάδες προέρχονται από την Θήβα τις Μυκήνες , την Τίρυνθα, τα Χανιά κ.α.

Αποδίδεται σε 200 περίπου αγγεία, ενώ δεν λείπουν και τα όστρακα (τμήματα αγγείων). Διαβάζεται και αυτή από αριστερά προς τα δεξιά στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Βασικότερος κανόνας για την συλλαβική απόδοση των σημείων είναι πως τα σύμφωνα συνοδεύονται πάντα από ένα φωνήεν, ενώ τα φωνήεντα παρουσιάζονται και μόνα τους. Ποτέ λοιπόν ένα σύμφωνο δεν παρουσιάζεται μόνο του στη μετεγγραφή.

Το περιεχόμενο όλων αυτών των ενεπίγραφων αντικείμενων είναι εξ ολοκλήρου λογιστικό – διοικητικό: Έχουμε, έτσι, ατελείωτους καταλόγους ανθρώπων, ζώων , προϊόντων καθώς και των μετακινήσεων όλων αυτών, τα ονόματα των ανθρώπων και των πόλεων.

Έως σήμερα δεν έχει βρεθεί πινακίδα Γραμμικής Β με άμεση αναφορά σε λατρευτικό περιεχόμενο.

Πρωτες προσπαθειες αποκρυπτογράφησης

Για την κατανόηση της γραφής αρχικά εργάστηκε ο Sir Arthur Evans και η ομάδα του, μετά την ανασκαφή της Κνωσού. Ήταν οι πρώτοι οι οποίοι ήρθαν σε εντατική επαφή με τη γραφή.

Σημαντικότερος όλων των συνεργατών του Evans, σε αυτό τον τομέα, θα πρέπει να θεωρείται ο A. E. Cowley, ο οποίος παρατήρησε πρώτος την ομοιότητα σημείων του Γραμμικού συστήματος Β με το Κυπριακό συλλαβάριο των Κλασικών χρόνων (ανδρικά ονόματα, κατάληξη). Έτσι μπαίνει μια αρχική βάση για την ερχόμενη αποκρυπτογράφηση της γραφής. Το όνομα του επισκιάζεται ακόμα και σήμερα από τον Sir Arthur Evans.

Μεγάλο ρόλο στο τελικό αποτέλεσμα είχε και η A. Kober, με τις διαπιστώσεις της για την κλητική δυνατότητα και για τον διαχωρισμό των φύλων στην Γραμμική Β τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τα ζώα. Επίσης παρατήρησε το μοτίβο που ακολουθεί η γραφή: λέξη, ιδεόγραμμα, αριθμητικό. Υπέθεσε πως η λέξη αντιπροσώπευε κάποιο ουσιαστικό λόγω του ιδεογράμματος (στο έργο της *The Minoan Scripts: Facts and Theory*: 1943).

A. Kober

Σημαντικά είναι και τα ονόματα των John Bennet στην ταυτοποίηση της θεματολογίας των γραφών, και μεταγενέστερα της αποκρυπτογράφησης οι J. T. Hooker, L. R. Palmer κ.α.

Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β γραφής από τους Chadwick και Ventris το 1952-1953

Ο Μ. Ventris παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον ως προσωπικότητα. Ο ίδιος ήταν αρχιτέκτων. Το ενδιαφέρον του για τις Κρητικές γραφές καλλιιεργήθηκε σε πολύ μικρή ηλικία. Ήδη από τα 18 του είχε αρχίσει να δημοσιεύει άρθρα για την Γραμμική Β σε διάφορα περιοδικά.

Αρχικά, ήταν πεπεισμένος πως η γραφή δεν ήταν ελληνική, αλλά ετρουσκική, γλώσσα η οποία εμφανίζεται αργότερα στην Ιταλία, αλλά προέρχεται από την περιοχή της Λυδίας. Μάλιστα, κάποιες λέξεις της νεοελληνικής έχουν ετρουσκική ρίζα, γεγονός που ενθάρρυνε το αρχικό του επιχείρημα.

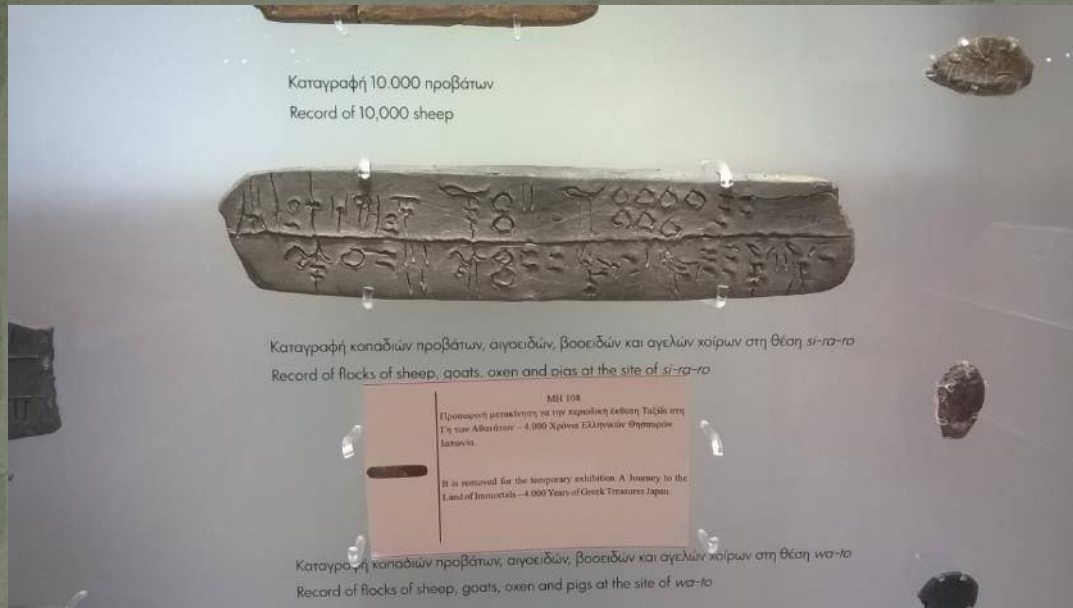
Λίγοι ήταν εκείνοι οι οποίοι, μέχρι αυτό το σημείο, θεωρούσαν την γραφή Ελληνική.

Βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στις προηγούμενες δημοσιεύσεις της Α. Kober, πάνω στις οποίες θέσπισε τις θεωρήσεις του.

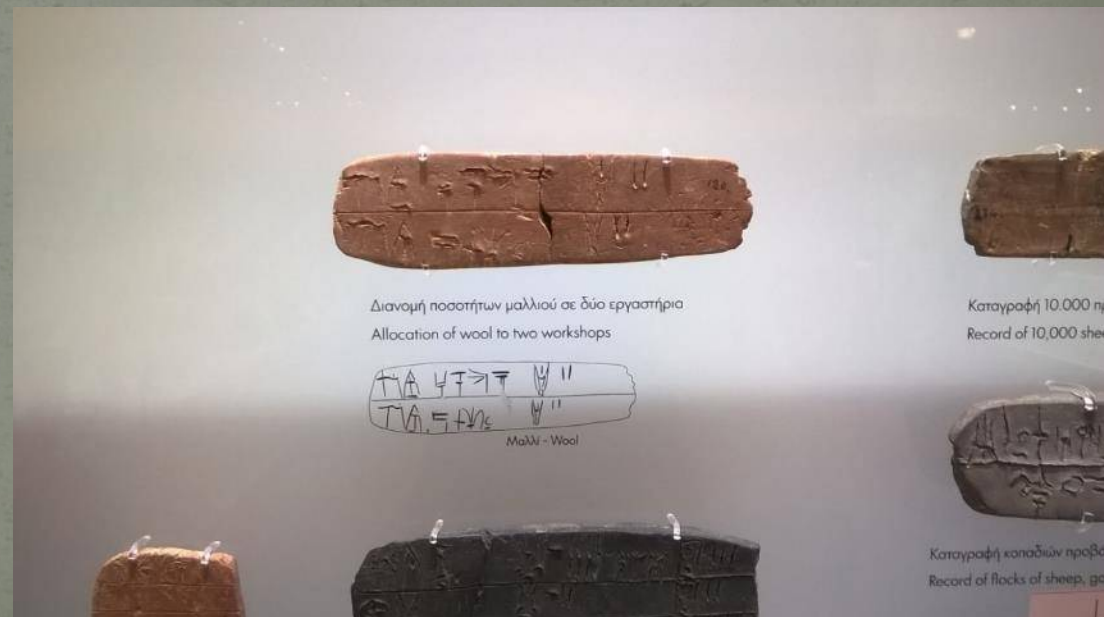
Καθοριστικό ρόλο παίζει η δημοσίευση των πινακίδων Γραμμικής Β από την Κνωσό από τους Myres και S. A. Evans, η οποία άργησε αρκετά, μισό αιώνα μετά την ανακάλυψή τους (*Scripta Minoa Volumes*)

Έτσι από το 1950 και έπειτα, δημιουργεί κάποιες γλωσσολογικές «εσχάρες» (grids), στις οποίες σημειώνει ποιά σημεία έχουν τα ίδια σύμφωνα και ποια έχουν τα ίδια φωνήεντα (σύμφωνα με την δικιά του οπτική).

Τις συγκεκριμένες γλωσσολογικές σχάρες στέλνει σε μεγάλο μέρος του επιστημονικού κόσμου και δέχεται μεγάλη κριτική. Τότε είναι και η περίοδος κατά την οποία έρχεται ο J. Chadwick σε επαφή μαζί του. Ο Chadwick ήταν ήδη έγκριτος φιλόλογος κατέχοντας έδρα στο πανεπιστήμιο του Cambridge.

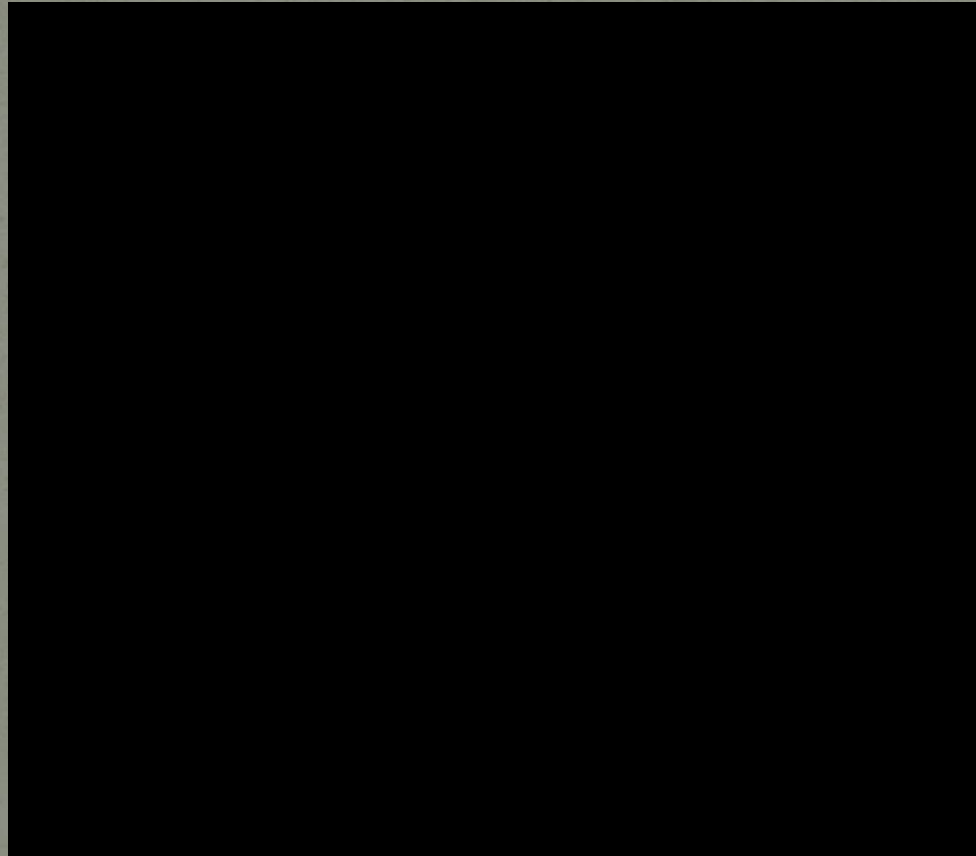

Ενεπίγραφη πινακίδα Γραμμικού συστήματος Β η οποία καταγράφει μεγάλο κοπάδι ζώων.
 Αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου.

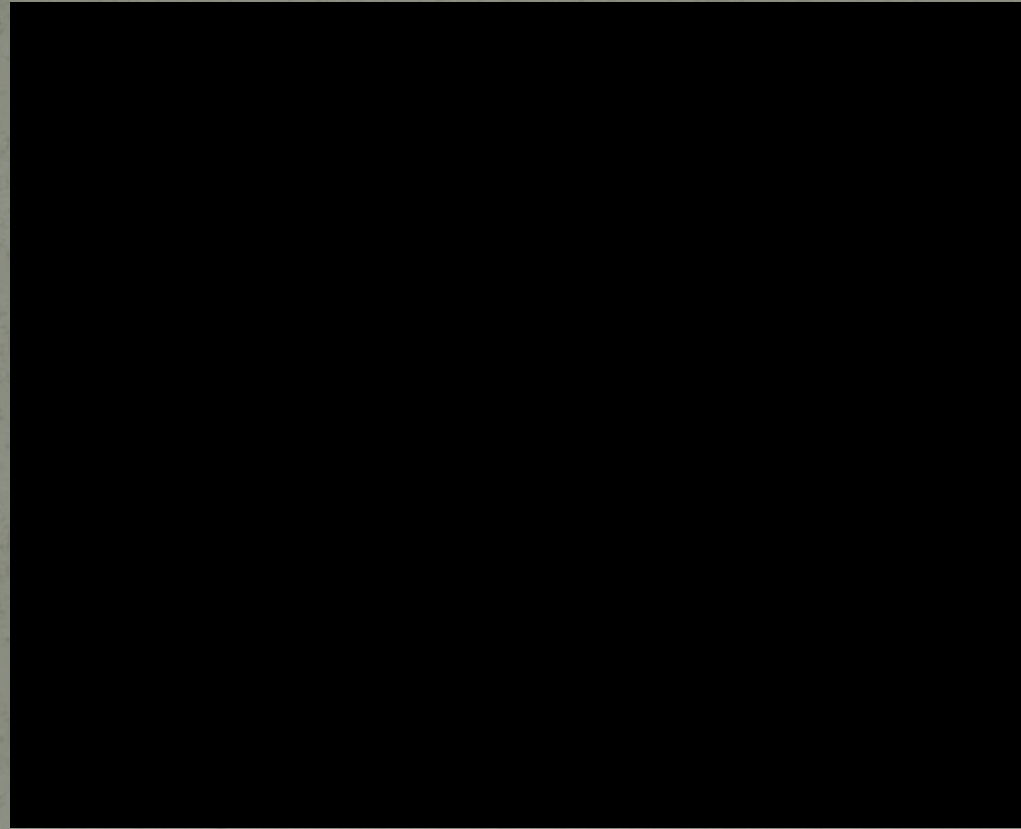

Πινακίδα Γραμμικής Β, λογιστικού περιεχομένου. Αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου.

Ο Geoffrey Horrocks για την Γραμμική Β (μέρος Α)

Ο Geoffrey Horrocks για την Γραμμική Β (μέρος Β)

Η μέθοδος της αποκρυπτογράφησης ήταν η λεγόμενη «συνδυαστική» μέθοδος, επειδή βασίζεται κυρίως στη μελέτη των ίδιων των λέξεων σε διαφορετικούς συνδυασμούς. Η «ετυμολογική» μέθοδος είναι μεν βοηθητική, χωρίς ωστόσο την ίδια δυναμική.

Το σημαντικότερο κλειδί για την αποκρυπτογράφηση μίας άγνωστης γραφής είναι η ποσότητα με την οποία αυτή εμφανίζεται σε διαφορετικούς συνδυασμούς.

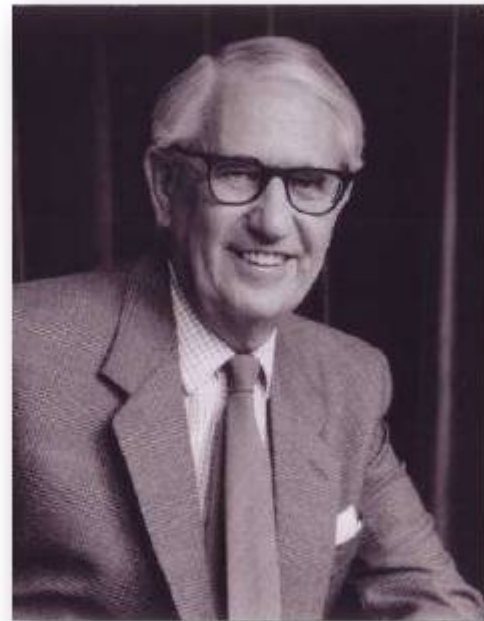
Μαζί (Chadwick και Ventris) θα εκδώσουν το 1952-1953 το πρώτο σημαντικό έργο, στο οποίο παρουσιάζεται το μεγαλύτερο μέρος της δουλειάς τους. Οι ίδιοι θεωρούν πως έφτασαν στην αποκρυπτογράφηση του κύριου κομμού της γραφής ("Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives", *The Journal of Hellenic Studies* 1953).

Οι επικρίσεις του επιστημονικού κόσμου εξακολουθούν να είναι πολλές.

Η τελική ένδειξη, πως η αποκρυπτογράφηση βρίσκεται σε σωστό δρόμο έρχεται λίγους μήνες αργότερα από τον Carl Blegen, ανασκαφέα της Πύλου (1939), ο οποίος χρησιμοποιεί τη μέθοδο των Chadwick και Ventris σε πινακίδες από «το Ανάκτορο του Νέστορα» και παραδέχεται έκπληκτος και ο ίδιος πως τα ιδεογράμματα των πινακίδων ταυτίζονται απόλυτα με την απόδοση των σημείων που είχαν προτείνει. Πρόκειται για την πρώτη αναγνωρισμένη ελληνική γραφή.

Τη επίσημη συγγραφική διαδικασία της ομάδας θα συνεχίσει ο J. Chadwick σε πολλές εκδόσεις (και στην ελληνική), λόγω του αιφνίδιου θανάτου του M. Ventris το 1956.

Michael Ventris (1922-1956)
John Chadwick (1920-1998)

Γραμμική Β γραφή, Όμηρος και Δυσκολίες

Έχει διαπιστωθεί πως υπάρχουν κοινές καταλήξεις με τα κείμενα του Ομήρου. Για παράδειγμα στον Όμηρο διατηρείται η παλιά κατάληξη της γενικής του -ος σε οιο. Στη Γραμμική Β έχουμε δο-ε-ρο (δούλος) και γενική δο-ε-ρο-jo κ.ο.κ

Είναι ενδεικτικό των δυσκολιών που ενέχει η ενασχόληση με την Γραμμική Β από το γεγονός πως ένα μόνο σημείο το ka μπορεί να μετεγγραφεί στην νεοελληνική ως : γα- , χα- , και- , καλ- , κασ- , καμ- , καν- , κ.λ.π.

Δεν υπάρχει σύστημα χρονολόγησης στην Γραμμική Β (τουλάχιστον). Οι μόνες ενδείξεις χρονολόγησης προέρχονται από φράσεις όπως «πέρυσι» , «φέτος». Αυτό μας κάνει να υποθέτουμε πως οι πινακίδες δεν φυλάσσονταν για περισσότερο από ένα χρόνο στις αποθήκες. Με άλλα λόγια ίσως να υπήρξε η ηθελημένη καταστροφή τους για εξοικονόμηση χώρου ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

Τέλος , Η Γραμμική Β δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί πλήρως. Μένουν ακόμη και σήμερα ελάχιστα σημεία της που δε δίνεται βέβαιη απόδοση.

a	da	ja	ka	ma	na	pa	qa	ra	sa	ta	wa	za
e	de	je	ke	me	ne	pe	qe	re	se	te	we	ze
i	di		ki	mi	ni	pi	qi	ri	si	ti	wi	
o	do	jo	ko	ma	no	po	qo	ro	so	to	wo	zo
u	du	ju	ku	mu	nu	pu		ru	su	tu		

Γραμμική Β

Το συλλαβάριο της Γραμμικού συστήματος Β.

Μετρικά και αριθμητικά συστήματα

FIGURE 94. Linear B ideograms: crops, commodes, and pigs

All numerals are expressed by means of five symbols:

	—	○	◇	◇
1	10	100	1000	10,000

FIGURE 95. Linear B numerals

Each symbol is written as many times as necessary to produce the desired hypothetical example:

Το μετρικό σύστημα της Γραμμικής Β γραφής είναι ίδιο με εκείνο της Γραμμικής Α.

Κοινά σημεία και λογογράμματα Γραμμικής Α και Γραμμικής Β γραφής

	ΓΑ	ΓΒ		ΓΑ	ΓΒ
01	𐀀	*56 𐀁	61	𐀂	ne 𐀃
02	𐀄	pa 𐀅	62	𐀆	qa 𐀇
06	𐀈	tu 𐀉	64	𐀊	pu 𐀋
21	𐀌	po 𐀍	69	𐀎	*34 𐀏
22	𐀐	ro 𐀑	72	𐀒	ri 𐀓
23	𐀔	za 𐀕	74	𐀖	ta 𐀗
24	𐀘	ke 𐀙	75a	𐀚	wa 𐀛
25	𐀜	nu 𐀝	76	𐀞	mi 𐀟
26	𐀠	na 𐀡	77	𐀢	se 𐀣
27	𐀤	mu 𐀥	78	𐀦	ti 𐀧
28	𐀨	wi 𐀩	80	𐀫	o 𐀬
29	𐀭	ka 𐀮	81a	𐀯	je 𐀰
30	𐀲	da 𐀳	84a	𐀱	me 𐀲
31	𐀷	sa 𐀸	84b	𐀳	mu 𐀴
32	𐀻	ja 𐀼	85	𐀵	*118 𐀶
34	𐀿	pu ₂ 𐀽	86	𐀷	ta ₂ 𐀸
35	𐁁	*86 𐁂	91	𐁃	qe 𐁄
39	𐁅	to 𐁆	92	𐁇	te 𐁈
44	𐁊	e 𐁋	93	𐁌	du 𐁍
45	𐁏	ko 𐁐	95	𐁑	ma 𐁒
48b	𐁕	qi 𐁖	96	𐁗	*65 𐁘
51	𐁛	di 𐁜	97	𐁙	u 𐁚
52	𐁟	a 𐁠	98	𐁛	ku 𐁜
53	𐁤	ra 𐁥	100a	𐁦	i 𐁧
54	𐁩	re 𐁪	101	𐁫	*79 𐁬
55	𐁯	ru 𐁰	102a	𐁱	de 𐁲
56a	𐁶	pi 𐁷	102b	𐁹	*47 𐁺
57	𐁼	si 𐁽	103	𐁿	ki 𐁻
58	𐁿	ra ₂ 𐂀	113	𐂁	au 𐂂
59	𐂃	su 𐂄	120	𐂅	*49 𐂆
60	𐂇	ni 𐂈	208	𐂉	*82 𐂊

Προσέγγιση Γραμμικής Β

$$\begin{matrix} \uparrow \\ \uparrow \\ \uparrow \end{matrix} \quad \begin{matrix} \times \\ \times \\ \times \end{matrix} \quad \begin{matrix} \uparrow \\ \uparrow \\ \uparrow \end{matrix} =$$

$$\begin{matrix} \heartsuit \\ \heartsuit \\ \heartsuit \end{matrix} \quad \oplus \quad \begin{matrix} \ddagger \\ \ddagger \\ \ddagger \end{matrix} =$$

$$\begin{matrix} \uparrow \\ \uparrow \\ \uparrow \end{matrix} \quad \begin{matrix} \uparrow \\ \uparrow \\ \uparrow \end{matrix} \quad \begin{matrix} \times \\ \times \\ \times \end{matrix} \quad \begin{matrix} \uparrow \\ \uparrow \\ \uparrow \end{matrix} =$$

- 1) ti-ri-po
- 2) tu-ka-te
- 3) Po-ti-ni-ja

=

-
- 1) tripo(s) / Τρίποδας
 - 2) thugate(r) / Θυγατέρα
 - 3) Potnia / Ποτνία

Βιβλιογραφία:

Dickinson , O. 2003. *Αιγαίο: Εποχή του χαλκού*. Αθήνα : Καρδαμίτσα.

Μανδαλάκη , Σ. , Ρεθεμιωτάκης Γ. , Δημοπούλου Ν. , Φλούδα , Γ. 2015. *Μινωικός κόσμος : Ταξίδι στις απαρχές της Ευρώπης*. Ηράκλειο : ΤΥΡΟCΡΕΤΑ.

Renfrew , C. , Bahn , P. 2011. *Αρχαιολογία: Θεωρίες , Μεθοδολογία και πρακτικές εφαρμογές*. Αθήνα : Καρδαμίτσα.

Davis , B. 2014. *Minoan Stone vessels with Linear A Inscriptions [Aegaeum 36]* (Liege/Austin : Universite de Liege/University of Texas at Austin).

Chadwick. , J. 1958. *The Decipherment of Linear B*. Cambridge: Cambridge University Press. Cambridge.

Chadwick. , J. 1992. *Γραμμική Β και συγγενικές γραφές*. Αθήνα : Παπαδήμα

Chadwick J. 1962. *Γραμμική Β : Η πρώτη ελληνική γραφή*. Αθήνα : Κακουλίδη

Szalek , B. , Z. 2000. *Heuristics and Cryptology in the Decipherment of the Cretan hieroglyphic inscriptions*. Szczecin : PE.

J. , T. , Hooker. 1996. : *Εισαγωγή στη Γραμμική Β*. Αθήνα : Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Palmer , L. , R. , Boardman , J. 1963. *On the Knossos tablets : The find places of the Knossos tablets*. Oxford: Clarendon Press

Palmer , L. , R. 1965. *Mycenaeans and Minoans : Aegean Prehistory in the Light of the Linear B tablets*. London : Faber and Faber LTD 24 Russel Square.

Maurice , P. 1964. *Aegean writing and Linear A*. [Studies In Mediterranean Archaeology VOL III]. Lund : Carl Bloms Boktryckeri A.-B.

Diringer , D. 1965. *Ancient People and Places : Writing*. London : Thames and Hudson. 54-63.

Πλάτων, Ν. , Brice, W. , C. 1975. *Ενεπίγραφες Πινακίδες και Πίθοι Γραμμικού Συστήματος Α' εκ Ζάκρου*.
Αθήνα : Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις αρχαιολογικής εταιρείας. Αρ. : 85.

Maurice, P. 1975. *The story of Decipherment : From Egyptian Hieroglyphic to Linear B*. London : Thames and Hudson. 146-180.

Packard, W. , D. , 1974. *Minoan Linear A inscriptions*. California : California University Press.